

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnistvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1:70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEČ

Inserati:
Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravnistvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravnistiškega telefona št. 188.

Pred zborovanjem deželnega zbora.

Javni shod »Slovenske Ljudske Stranke« v Ljubljani.

Ob jako lepi udeležbi se je včeraj dopoldne vršil shod volilcev »Slovenske Ljudske Stranke« in »kršč. socialnega delavstva«. Bilo je navzočih okoli 700 zborovalcev. Da se je kljub kratkega časa 24 ur, ki je bil na razpolago za vabljenje, sešlo toliko udeležencev, je znamenje, kako se pristaši ljudske stranke za nimajo za javnost.

V imenu »Slovenske Ljudske Stranke« je otvoril shod dr. Ivan Šusteršič, ki predlaga za predsednika Franc Kosa, predsednika kat. del. pol. društva. Nato povzame besedo g. dr. Evgen Lampe.

Največje zanimanje je zbudila na Kranjskem nenadna vest, da je dr. Šusteršič na Dunaju uro ustavil. (Veselo.) Velika pozornost vseh je zdaj obrnjena na jutrišnjo sejo kranjskega deželnega zbora, od katere se pričakuje, da vendar enkrat premaga težko krizo, v kateri se nahaja že toliko časa.

Ko si pa stopijo nasproti poslanci v deželnem zboru, je prav, da si jih nekoliko ogledamo in jih pretehtamo, kajti nekateri imajo v sebi samo kakih 50 glasov, drugi pa na tisoče.

O nekdanji tako močni stranki plemenitih veleposestnikov se zadnji čas na Kranjskem ni mnogo čulo. Baron Schwegel bolega že ves čas, kar je na dnevnem redu splošna in enaka volilna reforma. Zagovorniki veleposestniških privilegijev v državnem zboru pa slednjič tudi niso mogli v obrambo teh privilegijev povedati kaj boljšega nego to, da so sinovi slavnih očetov. Oni se bore v kranjskem deželnem zboru edino le zase in za nemštvo in ne bi imeli kmalu več zaslonbe, če ne bi bili z njimi zvezani slovenski liberalci.

Liberalni zaupni shod.

Ta liberalna stranka že od nekdanji ni imela stika z ljudstvom in ni delala za ljudstvo. Tudi ob svojem zaupnem shodu se je proglasila kot stranko »imovitejših« stanov. Za kmečko ljudstvo, za obrtnike in za delavce jim ni mar; oni hočejo biti gosposka stranka.

Pri zadnjem zaupnem shodu so nastopili še kot vseslovenska stranka, in obmejni Slovenci so še prišli na njihov shod; zdaj pa so izgubili ves splošno slovenski značaj.

Pri klavrnem zaupnem shodu liberalne stranke nam je razločevati dvoje: Pobožne

želje liberalcev, ki so jako obilne in sklepe, ki jih je prav malo.

Pobožne želje so liberalci pred shodom razlagali v dolgih člankih.

Taka pobožna želja je, da bi bili vsi Slovenci protestantje, in zato proslavljajo že zdaj protestantske pridigarje in zasramujejo katoliško cerkev.

Druga pobožna želja je ta, da bi se za kranjski deželni zbor sklenila le taka volilna reforma, ki bi bila njim všeč, in zato so najeli posebnega filozofa, ki jim je sestavil kaj čuden načrt. Najprej hočejo liberalci za veleposestnike 8 mandatov, za mesta, trge in industrialne kraje 12 mandatov, in za vse druge, ki so doslej bili brezpravni, pa 4 mandate.

(Ogorčeni kliči: Nikdar! Proč s tako zahtevo!) Pobožna želja te liberalne gospode je, da bi iz šole iztisnili cerkev in zato zahtevajo svobodno šolo in pravijo, da »cerkev nima v šoli ničesar iskati«. Pobožno si žele civilnega z akona in hočejo zakonsko pravo tako izpremeniti, da bi postala zakonska zveza razdružena.

Priporočali so, da se naj snujejo samo večje hranilnice in posojilnice in so proti našim ljudskim denarnim zavodom, ki so pri prostemu ljudstvu v največjo korist.

Pa oni so tudi izrekli, da hočejo kmalu pomagati. Pa kako? Pisali so, da se mora konfiscirati cerkveno premoženje. Na dražbi bi radi prodali vse cerkve in s profitom te kupčije, pravijo, da bodo »kmetu pomagali«. (Smeh.) To je njihova najbolj pobožna želja. A vsakokrat, kadar so liberalci segli na cerkveno premoženje, ravno kmet ni od tega nič dobil, ampak so se okoristili čisto drugi ljudje. Slišal sem o nekem liberalnem županu, ki je rekel, da bo iz župne cerkve naredil zase konjski hlev. Ta torej že ne misli kmetu pomagati, ampak sam sebi. In takih je še več med liberalci, ki hočejo cerkve konfiscirati. (Odobranje.)

Pa ostalo je to pot le pri pobožnih željah. Sklepi zaupnega shoda so bili bolj klavrnini.

Predsednik župana Hribar je dejal na tem shodu, da se je pred tedni izprehajal po Reseljevi cesti. Tam je videl nekaj duhovnikov in je mislil, da je to kaka pastoralna konferenca. Pa glej, pravi predsednik Hribar, to je bil ustanovni shod »Slovenske Ljudske Stranke« (Veselo.) Mi pa svetujemo g. županu, da naj se takrat, kadar imamo mi tu svoje velike shode, nikar ne izprehaja po Reseljevi cesti! Naj pride takrat sem pogledat, kakšne »pastoralne konference« so velika politična zborovanja »Slovenske Ljudske Stranke« (Burno odobranje.)

Rekel je župan Hribar, da morajo liberalci proti nam v boj zaradi ljubezni do naroda, zaradi napredne misli in zaradi svobodoljublja! A kakšno ljubezno donaroda imajo oni,

ki se bore zoper pravice ljudstva? (Tako je!) Vedno ima liberalna gospoda polna usta napredka, a kako, da v dejanju pri tem vedno nazaduje? Svobodoljublja se pa naša svobodna ljudska organizacija ne bo šla učiti k stranki liberalnih teroristov, ki med seboj ne trpe nobene svobode, ki vsakoga, ki hoče svobodno misliti, potlačijo ali odstranijo! (Odobranje.)

Liberalna resolucija o volilni reformi.

Na shodu zaupnih mož so liberalci naenkrat pozabili na svoje pobožne želje in niso nič sklenili. Ko so videli okoli sebe nekoliko kmetov, so se pa z bali predložiti jim svoj načrt volilne reforme in so sklenili čisto nasprotno resolucijo, nego so jo nameravali, ki se glasi:

»Shod zaupnikov naroča narodno-naprednim deželnim poslancem, da pritrdijo svoj čas le taki deželnozborski volilni reformi, ki bo zajamčila v okviru splošne in enake volilne pravice primerno zastopstvo vsem produktivnim stanovom prebivalstva.«

Resolucija je bila — tako piše »Narod« — z največjim navdušenjem soglasno sprejeta.

Torej so liberalni poslanci dobili nalog, da se bore za splošno in enako volilno pravico. Mi pa zdaj od njih zahtevamo, da morajo ta svoj sklep tudi moško izvrševati! (Odobranje.) Mi smo dobri ljudje, ki ljubimo celo liberalce, in zato jim pravimo: Pripravljani smo pozabiti na vse krivice, ki so nam jih storili, pozabiti na vsa obrekovanja, s katerimi so nas blatili, ako zdaj moško nastopijo in pripomorejo izvojevati našim poslancem pravice slovenskega ljudstva! (Burno odobranje.) Kmalu bo priložnost za to.

Slovenska Ljudska Stranka.

Tretja stranka, ki stoji na bojišču, je Slov. Ljudska Stranka. To ni več stranka, to je združeno slovensko ljudstvo. (Tako je.) V njej se samostojno organizujejo razni stanovi: Kmetje v svojih zvezah, obrtniki snujejo svoje organizacije, delavstvo se združuje svobodno v lastnih društvih. Slovenska Ljudska Stranka je pa tisti politični organizem, ki v javnosti brani in zastopa opravičene zahteve teh naših ljudskih slojev. (Odobranje.)

Čitali smo včeraj, da se namerava ustanoviti v kranjskem deželnem zboru »Slovenski klub«. Ali ne bi bilo prav, da bi se vsi slovenski poslanci združili v tem klubu, da skupno izvojujejo pravico slovenskemu ljudstvu na Kranjskem?

To bi bilo v sedanjem položaju moško in pošteno! (Burno odobranje.)

Naša zahteva pa, ki jo danes tukaj slo-

vesno izrekamo zopet pred zborovanjem deželnega zbora kranjskega, se glasi:
Vun s splošno in enako volilno pravico za državni in deželni zbor!

(Burno odobranje.)

Dr. Šusteršič o volilni pravici.

Nato prične govoriti g. dr. Ivan Šusteršič, burno pozdravljen od stotin navzočih volilcev: Slavni zbor! Dolžnost mi je kot poslancu splošne skupine poročati o državnem zboru. V središču razprav državnega zbora in splošnega zanimanja stoji volilna preosnova v smislu splošne in enake volilne pravice. Stvar ima mnogo odkritih prijateljev, a tudi odkritih in neodkritih sovražnikov v državnem zboru. Gotovo pa ti odkriti prijatelji zastopajo najmanj devet desetih prebivalstva, medtem ko nasprotniki zastopajo k večjemu eno malo desetino, ali pa še te ne. Sovražniki volilne preosnove so odkriti in neodkriti. K odkritim spadajo vsi veleposestniki brez razlike. Ti tvorijo vsi skupaj reakcionarno maso, ki hoče preprečiti volilno preosnovo in vreči vlado, ker menijo, da preprečijo volilno reformo, ako vržejo Gautscha. Ti ljudje pa še niso najbolj nevarni. Bolj nevarni so neodkriti sovražniki, ki pravijo, da so sicer za volilno reformo, a takoj za tem postavijo svoj »am-pak« ter stavljajo take pogoje, ki so v nasprotju z načelom splošnosti in enakosti volilne pravice. Med te spadajo tudi naši liberalci. Naša liberalna strančica spada med najodurnejše ljudi te vrste. Liberalna stranka je lani v deželnem zboru kranjskem sama vložila predlog, naj se vlada pozove, da predloži državnemu zboru načrt volilne reforme za državni zbor v smislu splošne in enake volilne pravice. Ta njihov predlog je bil soglasno sprejet, ker so se Nemci odstranili. A zakaj so stavili tak predlog? Zato, ker so mislili, da do tega ne bo nikdar prišlo, ker so menili, da ostane Gautsch pri svoji izjavi dne 6. oktobra. Na to torej so se zanašali ti možje, ko so to predlagali, češ, Gautsch nam bo že pomagal, da se ne bo nič zgodilo. (Smeh.) Bil jim je položaj namreč že neprijeten, ker so hodili ljudje pod Tavčarjevo okno upit, soc. demokratje so bili divji, vršili so se povsod sijajni shodi, ljudstvo je vedno glasneje zahtevalo svojih pravic in tako so se začele liberalcem hlače tresti, takoj hitro narede kako neumnost, seveda sebi v škodo. (Smeh.) Tako so tudi tu v svojem zaupanju v barona Gautscha sklenili omenjeno resolucijo. A baron Gautsch jih je presenetil ter se je premislil v očigled zahtevam ljudstva. Državnik namreč ne more delati take politike, kakor n. pr. kak dr. Tavčar. Če ni Tavčar za splošno in enako volilno pravico, ali Ferjančič ali celo notar Plančan, to ni nič hudega, zato še ni nobene revolucije in cesar še vedno lahko mirno spi, baron Gautsch tudi in deželni predsednik T.

LISTEK.

Krščenec.

(Iz »Narodnih pripovedek« grofa L. N. Tolstega.)
Prevel Fr. J.

Slišali ste, da je zapisano: oko za oko, zob za zob.

Jaz pa vam rečem: ne ustavljajte se hudemu! Matej V. 38, 39.

Moje je maščevanje in jaz se maščujem. Rimlj. XII. 19.

I.

Revnetemu mužu se je rodil sin. Vzradostil se je mužik in šel prosit sosedu za botra. Sosed pa ni hotel, ni šel rad k revnetemu mužu za botra. Gre revni mužik k drugemu in tudi ta mu odreče.

Prehodil je celo vas, nihče ni hotel iti za botra. Mužik gre v drugo vas. Sreča popotnega človeka. Ustavi se mimoidoče:

»Zdravstvuj«, pravi, »mužik, kam te Bog nese?«

»Bog mi je dal«, pravi mužik, »dete, v mladosti za veselje, na starost pa v podporo in da po smrti moli za mojo dušo; zaradi ubožstva pa mi v naši fari noče iti nikdo za botra in zdaj ga grem iskat.«

In rekel je popotni človek: »Vzemi mene za botra!«

Vzradostil se je mužik, zahvalil popot-

nega človeka in vprašal: »Kdo pa naj bo za botro?«

»Za botro pa prosi trgovčevo hči«, pravi popotni človek. »Pojdi v mesto, na trgu stoji velika hiša s prodajalnico, na hišnem pragu poprosi trgovca, da dovoli hčeri.«

Razžalostil se je mužik: »Kako naj grem preljudi mojemu kumu, h kupcu-bogatini. Norčeval se bo z mene, in ne bo pustil hčere.«

»Ne bodi žalosten! Pojdi in prosi! Zjutraj jutri bodi gotov, tedaj pridem h krstu.«

Povrnil se je revni mužik domov in odšel v mesto h kupcu. Ustavil je konja sredi dvorišča. Prišel je sam kupec.

»Kaj hočeš?« vpraša.

»Glejte, gospod trgovce, Bog mi je dal dete v mladosti za veselje, na starost v podporo in da po moji smrti moli za mojo dušo. Prosim vas, pustite svojo hčer meni za botro.«

»Kdaj boš imel krst?«

»Jutri zjutraj?«

»No dobro, stopaj z Bogom! Jutri zgodaj pride.«

Drugo jutro je prišla botra, prišel je tudi boter in krstili so dete. Komaj so krstili dečka, kar izgine boter in zvedeli niso, kdo da je, in videli ga od tega časa niso nikdar več.

II.

Mladenič pa je rasel starišem v veselje. Bil je močan, delaven, razumen in ponižen.

Deček je bil star deset let. Dali so ga starši v šolo. Kar se drugi nauče v petih letih, tega se je naučil deček v enem letu. In ničesar se mu ni bilo učiti.

Prišla je Velika noč. Šel je krščenec k botri, se pohristosoval (poljubovati se o Veliki noči. Pri tem reče eden: »Kristus je vstal«, a drugi odzdravljajo: »V resnici je vstal«) z njo, nato se povrne domov in začne vpraševati:

»Batjuška in matuška, kje živi moj krstni boter. Šel bi k njemu in se pohristosoval z njim.«

In rekel mu je oče:

»Ne veva midva, ljubi sinček, kje živi tvoj boter. Tudi nama je žal zato. Videla ga nisva od takrat, odkar je bil pri tvojemu krstu. Ničesar nisva slišala o njem in ne veva, kje živi, in ni nama znano ali je živ ali je mrtev.« Poklonil se je sin očetu in materi.

»Dovoli mi, otec z materjo, naj grem iskat svojega botra. Hočem ga najti in se pohristovati z njim.«

Dovolila sta to oče in mati sinu. In odšel je deček iskati svojega krstnega botra.

III.

Odšel je deček od hiše in šel po cesti. Prehodil je pol dneva in sreča ga popotni človek.

»Zdravstvuj« pravi, »deček. Kam te Bog nese?«

In odgovoril je deček: »Šel sem«, reče »h krstni botri, se pohristoval, pridem domov in vprašam stariše: »Kje živi moj krstni boter?« rad bi se pohristoval z njim. Odgovore mi stariši: »Ne veva midva, ljubi sinček, kje živi tvoj boter. Odkar so te krstili, je odšel od nas in ničesar ne veva o njem in ni nama znano, ali je še živ. In zahotelo se mi je videti krstnega botra; in sedaj ga grem iskat.«

Popotni človek reče:

»Jaz sem tvoj krstni boter.«

Vzradostil se je deček in se pohristosoval z botrom.

»Kam gre sedaj, krstni oče, tvoja pot? Če gre na našo stran, pojdi k nam na dom, če pa gre na tvoj dom, grem pa jaz s teboj.«

In boter reče: »Ni mi mogoče sedaj iti v vašo hišo, zdaj imam delo po vaseh. Jutri bom doma. Tedaj pridi k meni!«

»Kako pa naj te najdem, oče?«

»Pojdi vedno proti solnčnemu vzhodu, vedno naravnost! prideš v gozd, sredi gozda zagledaš ravninico. Sedi na to ravninico, oddahni se in glej kaj je tam. Če pa greš iz gozda, zagledaš vrt, v vrtu je kočica z zlato streho. To je moja hiša. Pojdi k vratom! Tam te srečam.«

Tako je rekel krstni boter in izginil krščencu izpred oči.

IV.

Hodil je deček, kakor mu je ukazal krstni

Schwarz tudi. Drugače pa je to pri državniku. Če vidi, da ljudstvo ni več voljno prenašati krivice, je njegova dolžnost, da ljudstvu ustreže, v kolikor so njegove zahteve opravilne, in to prej, predno teče kri. Življenje enega prostega delavca je veliko več vredno, ko vsi stari plemenitaški privilegiji. (Odobranje.) Gautsch je uvidel, da to ni le zahteva soc. demokratov, kakor to trde veleposestniki, ampak zahteva celokupnega avstrijskega ljudstva, ter je stopil na stališče splošne in enake volilne pravice. Sedaj pa je našim liberalcem prišlo navskriž, da so svoječasno v dež. zboru predlagali ono resolucijo. Zato pa iščejo sredstev, da preprečijo volilno preosnovo.

Liberalci hočejo verski boj.

Dr. Ferjančič je govoril na Dunaju zoper splošno in enako volilno pravico in povedal to, kar je rekel Gautsch dne 6. oktobra lanskega leta, da se mora namreč poprej doseči narodni mir, predno se vpelje volilna reforma. Ali je kdo tako neumen, da bi toliko časa čakal? Ta prepričanje med narodi je stvar že več stoletij; ali se bo sedaj pa kar v enem letu poravnal? Ferjančič sam ni tako neumen, da bi tako mislil. Narodni prepričanje bo gotovo trajal tudi še stoletja. Ako kdo torej pravi, naj se napravi prej mir med narodi, ta sploh noče splošne in enake volilne pravice. Med tem pa, ko je na eni strani dr. Ferjančič tako vnet za mir, pa na drugi strani hoče boja. Kadar kak naš liberalci v politiki usta odpre, najsi govori o katerikoli stvari, pa mora že biti zraven ljubljanski škof. (Smeh.) Dejal je, da je izdal ljubljanski škof pastirski list, v katerem grozi škof, da ima vsak smrtni greh, kdor ne voli klerikalca. (Smeh.) Vi se temu smejete, a dr. Ferjančič je menil, da se sklada z njegovo častjo kot nadsvetnik in državni poslanec, ako govori v državnem zboru o pastirskem listu debelo neresnico. (Klici: Kavalir! Sramota! Škof je le pisal, da očitnega brezverca voliti je greh. To pa mi vsi že davno vemo. Sicer pa je škofova dolžnost opozoriti svoje vernike, naj ne volijo mož, ki hočejo razdreti zakramentalnost katoliškega zakona. (Klici: Res je!) Liberalci govorijo o narodnem miru, a hočejo verski boj. Takoj so pripravljene izdati narod, če se jim da za plačilo verski boj, da bi tudi oni smeli vdirati v cerkve, kakor to delajo na francoskem žandari. (Klici: Pfu! Lopovi!) Hočejo kancelparagraf, češ, da onemogočijo politiko v cerkvi. Oni pa hočejo doseči s tem le, da bi imeli absolutno oblast nad cerkvijo, ki bi ji ne dali ne trohice pravice. Dandanes je že vse več ali manj politika. Če bi duhovnik govoril na prižnici proti razdružnosti krščanskega zakona, bi liberalci takoj rekli: »O politiki govoriti!« Postavili bi ga pred sodišče, v katerem bi sedeli taki sodniki, kakor n. pr. Ferjančič, in ti bi takoj dejali: »Kriv je! Prestopil je postavo! Aló na Zabjak ž njim!«

Mesta.

Liberalci kaj mnogo govorijo o »nerazsodni masi«. Mi pa vemo, da nerazsodnih mas pri nas več ni. Liberalci pa razumevajo pod nerazsodno maso vse one, ki ne gredo z njimi; kdor ne gre z njimi, je pa nerazsoden. Seveda, vsi vemo, da je ravno narobe res. (Klici: Bravo!) V obrtni zbornici so liberalci sklenili, naj se volilni okraji na Kranjskem izpremenijo v korist trgovcev in obrtnikov. Tudi Ferjančič je to povedal v državnem zboru. Če pa kdo pogleda vladni predlog volilne reforme, mora reči, da je skoraj ni dežele, ki bi imela tako pravično razdeljene volilne okraje, kakor ravno Kranjska, ako se ne oziramo na Ljubljano, kjer pride en mandat že na 35.000 volivcev. Toda s tem smo tudi mi zadovoljni, ker Ljubljani kot glavnemu mestu gre naposled vendar le nekaka prednost. Zadovoljni smo s tem, da ima tu vsak enako volilno pravico, da ima kmet ali delavec enako volilno pravico ko milijonar ali veleposestnik, da je glas zad-

boter. Hodi, hodi in pride v gozd. Pride na ravnino in sredi ravnice vidi bor, na borovi vejici je pritrjena vrhica, na vrhici visi hrastov hlod, težak tri pude. Pod hodom pa je korito z medom. Deček je preiščeval, čemu je tu med in obešen hlod, kar zahrešči v gozdu in on vidi, da prihajajo medvedje. Sprejaj medvedka, za njo enoletni medved, odzadaj pa še trije mladiči. Medvedka povoha in gre naravnost h koritu, a mladiči za njo. Vtakne gobec v med, pokliče mladiče, in ti stopijo h koritu. Zamajal se je hrastov hlod, se prevrnil nazaj in udaril po mladičih. Videla je to medvedka in udarila s šapo po hlođu. Zamajal se je hlod še bolj naprej, prišel zopet nazaj in udaril v sledo mladičev, tega po hrbtu, drugega po glavi. Mladiči so zatulili in skočili proč. Zamrmrala je medvedka, prišla z obema šapama hlod nad glavo, in ga zagnala proč od sebe. Hlod je visoko odletel in enoletni medved je priskočil h koritu, vtaknil gobec v med, začel lizati in priskočili so tudi drugi. Pa niso še prišli, kar prileti hlod nazaj, udari medveda po glavi in ga ubije do mrtvega. Še hujše je zatulila medvedka, zgrabi zopet hlod in ga zažene na vso moč v višino. Hlod je zletel čez vejo. Še celo vrhica se je oslabila in prišla je zopet medvedka h koritu in vsi mladiči za njo. Letel je, letel hlod v zrak, se ustavil in padal navzdol. Čim nižje je prihajal, tem hitreje je letel. Priletel je hitro, zadel medvedko in jo čresnil po glavi. Zvrnila se je medvedka, zacapljala z nogami in vzdihnila. Mladiči pa so zbežali na razne strani.

njega cestnega pometalca enako vredno, ko glas deželnega predsednika. To je velikanski napredek.

A liberalci pa hočejo vse drugače. Ljubljana se jim zdi premajhna in zahtevajo, naj se jim priklapi še Spodnja Šiška. A zakaj pa ravno Spodnja Šiška? Zato, ker v Spodnji Šiški za sedaj še naša stranka nima dosti somišljenikov. Le to je vzrok! Zakaj pa ne zahtevajo, da se priklapi Ljubljani Vič, ki se je ravno tako drži, ali Štepanja vas? Seveda je tu stvar drugačna, ker je tu naša stranka močnejša. To je, kar hočejo ti politični otroci. Liberalci zahtevajo nadalje, naj se naredita še dva mestna mandata. Mi bi tudi proti temu ne imeli ničesar, ko bi imeli takih mest, da se jim more dati dva mandata. Med temi mesti pa ni skupnih interesov. Kakšen skupni interes pa ima Črnomelj z Radovljico? Črnomeljci pridelujejo vino in jim je na tem ležeče, da vino drago prodajo, Radovljčani pa ne pridelujejo nobenega vina in ga ne pijejo. Tem je torej ležeče na tem, da je vino cenejše.

Liberalcem ni za mesta, za obrtnike in trgovce, ampak gre se jim le zato, da bi odločevali uradniki. Ti pa imajo vsi in povsod enake interese. Uradniku ne moremo zameriti, da si želi in izkuša izboljšati svoj stan, a če bi bili ti uradniki klerikalci, bi bili liberalci kar za to, da se jim odvzame volilna pravica. Le zato so liberalci za uradnike, ker so po večini liberalci.

Trgovcem in obrtnikom.

Mi pa stojimo za to, da imej vsak enako pravico. A prvo pa je za nas varovati pravico tistim stanovom, ki ustvarjajo temelj državi, kmetu, delavcu in obrtniku. Za te se borimo v prvi vrsti. Sedaj pa so liberalci v trgovinski zbornici sklenili, da je v interesu obrtnikov, da dobe kranjska mesta še dva mandata. A prašam jih: Kdaj pa je tekom pet let eden od treh liberalnih poslancev ganil mazinec v državnem zboru v obrambo obrtnih interesov. Le ena obrt je bila, ki so jo branili, hujkanje proti duhovščini, Ricmanjska obrt in Brečtova obrt. Dr. Ferjančič je član obrtnega odseka, a v vseh petih letih gotovo ni bil trikrat v odseku. Kaj ga brigajo obrtniki! On ve, da se ima za mandat zahvaliti le uradnikom. Ravno tako je s Plančanom, o Tavčarju niti ne govorim ne. (Veselo.) Ali imajo ti ljudje pravico govoriti za obrtne interese? (Klici: Ne!) Res pa je, da se je potezala za nje naša »Slovenska Ljudska Stranka«, ki ni nikdar ničesar zamudila storiti za obrtnike. (Klici: Res je!) To vsi obrtniki dobro vedo, zato je pri zadnjih volitvah dala večina ljubljanskih obrtnikov svoje glase našim kandidatom.

Obrtniki pa niso le v mestu, ampak tudi na deželi in tudi za te se potezamo. Naj se zanašajo na našo stranko! Če le en obrtnik dokaže, da je bila naša stranka kdaj tako nemarna v obrambi obrtniških interesov, ko liberalna, sem pripravljen takoj odložiti mandat. Obrtniki bodo po splošni in enaki volilni pravici imeli stokrat večjo korist ko sedaj.

Liberalci — na smrt bolni.

O liberalcih ne bom preveč ostro govoril, saj moramo biti prizanesljivi ob smrtni postelji bolnikov. Na liberalnem zaupnem shodu so govorili o volilni reformi za državni zbor in tu opazimo nekaj čudnega. Zahtevali so, naj se dasta mestom še dva mandata, ki se naj vzameta kmetu, potem so pa še protestirali proti razdelitvi mandatov na Koroškem. To je bilo vse.

Pogrešali pa smo protesta proti temu, da bi se 10.000 Kočevarjem dal poseben mandat. To je čudno. Največja nevarnost je, da Kočevarji dobijo en mandat. Za to se potegujejo vse nemške stranke. A o tem se ni nič noben glas protesta. To priporočamo v premislek! Drugič pa niso nič protestirali proti krivici, ki se godi štajerskim Slovincem, ki dobe le šest mandatov, namestu osem, in proti temu, da dobe Nemci na Spodnjem Štajerskem en mandat na tako čuden način, da so združili skupaj vsa nemška gnezda za poslanca Pommerja. To je čudno!

Naredili so liberalci tako, ker upajo, da bodo s pomočjo Nemcev dosegli 2 mestna mandata! Za to so pripravljene prodati celo slovensko narodnost za en groš. (Pritrjevanje.)

To je največja infamnost od stranke, ki je trdila, da sem prodal jaz Štajerce in Korošce. Iz navedenega je torej jasno, kako si ta stranka misli volilno preosnovo.

A čudno je, da se niso nič pečali s svojim programom. Izvolili so 24 gospodov, ki naj program do jeseni še-le uganejo. (Smeh.) Do jeseni liberalci programa sploh ne bodo imeli. (Smeh.) Onega iz leta 1894 so zavrgli, češ, da ni za nič, da je zgolj le h in a v š č i n a, novega bodo dobili pa še-le jeseni. Kdo bo liberalce razsvetlil? Morda to stori šampanjec, ki je najboljši vir za liberalno modrost. (Veselo.) Če se zgodi, da se vrše nove volitve, pa liberalci ne bodo vedeli, za kaj so. Le to ve vsak, da je liberalci, drugega pa nič. Ali ni to smešna stranka, ki mora svoj program še le kuhati? (Pritrjevanje.) Vsa izmed vas prav dobro ve, kaj hoče, liberalni gospodje pa do jeseni ne bodo nič vedeli. (Smeh in pritrdjevanje.) Kaj bi pa bilo, ko bi — kar nas pa Bog obvarni — nastala pri nas kuga ali kaka druga taka bolezen ter bi vzela vseh onih 24 gospodov? Potem bi liberalci tudi še jeseni prav nič ne vedeli, kaj so. (Smeh.) S tem jemljem slovo od liberalne stranke in upam, da bo slovensko ljudstvo tudi kmalu vzelo slovo od liberalcev. (Pritrjevanje.)

Kranjski deželni zbor.

Na kratko naj izpregovorim tudi o deželnem zboru. O tem je težko govoriti, ker ni ničesar znanega. S tem sklicanjem je vlada presenetila vso javnost. Ako vlada sklicuje

deželni zbor radi svoječasnega poziva deželnega zbora, moramo ta njen korak le odobravati. Kaj pa se bo zgodilo, ni prav nič znano. Le toliko je gotovo, da se zoper voljo Slovenske Ljudske Stranke v deželnem zboru nič več zgoditi ne more! (Hrupno in burno odobravanje.) Deželni zbor bode sklepale le s pritrilom Slovenske Ljudske Stranke, in če bo ta pritrila, ste lahko prepričani, da se bo za vas dobro sklepalo, ali pa sploh ne bo ničesar sklepalo. (Burno odobravanje.) Presenečeni so bili tudi naši liberalci. V tem presenečenju so takoj hiteli tja, kamor so se prejšnja leta zatekali v vseh svojih težavah, k papji Schweglu. (Smeh.) S Schweglom in Barhom so se posvetovali in sklepali ter naposled sklenili, da vsi skupaj nič ne vedo. (Smeh.) Morda so ob tej priliki tudi kaj drugega kuhali. To se bo že v kratkem pokazalo. Gotovo pa liberalci ne bodo več odločevali o usodi deželnega zbora! (Odobranje.) Ti časi so pri kraju, ko so zastopniki manjšine gospodarili nad zastopniki ogromne večine ljudstva! (Burno in dolgotrajno odobravanje.) Občudujem ljudstvo, ki je čisto mirno prenašalo velike žrtve v štiriletnem boju, v svesti si, da se tukaj ne gre več le za kak vaški vodnjak, da se tu gre za ljudske pravice, (Pritrdjevanje.) da bo kmet svoj gospodar na lastnih tleh. Že štiri leta traja ta boj in če bo treba, bo trajal še 10 ali 20 let! (Viharno odobravanje.) Naša parola je: Ljudstvu pravico! Če to dosežemo, smo pripravljeni skleniti mir. Če ga pa enkrat sklenemo, ga bomo pa tudi možato držali; kajti kdor je možat v boju, je možat tudi v miru. (Odobranje.) Zaupajte nam, ki vas še nismo nikdar varali in ki delamo vedno za vas. (Gromovito odobravanje.) Ako bo stalo slovensko ljudstvo za nami, kakor doslej, se prav nič ne bojimo! Zmaga bo in mora biti naša! V to pomozi Bog!

Tresla se je dvorana navdušenega odobravanja in živio-klicev in kvišku so se dvigale žuljave roke kakor k prisegi. Bil je nepopisen vihar navdušenja.

Predsednik gospod K o s izraža v imenu vseh volivcev poslancem naše stranke, posebno pa dr. Susteršiču, najiskrenejšo zahvalo za delovanje ter pozove zborovalce, naj jim zakličejo trikrat »Živio!« Urnebesni klici so zadoneli po dvorani, z rokami in klobuki mahaje so pozdravljali priljubljenega svojega poslanca in voditelja.

Volilna reforma za ljubljanski občinski svet.
Nato predlaga g. Jos. Gostinčar v imenu delavstva sledečo resolucijo na ljubljanskega župana glede volilne reforme za občinski svet:

Današnji javni shod Slovenske Ljudske Stranke v hotelu »Union« pozivlje gospoda župana Ivana Hribarja, da izpolni svojo dano župansko besedo s tem, da nemudoma predloži občinskemu svetu volilno preosnovo za občinski svet v Ljubljani.

Predsedstvu današnjega shoda se naroča, o tem obvestiti gospoda župana Hribarja.

Resolucija je bila soglasno sprejeta. Tovariš Gostinčar je nato pozival navzoče, naj bodo krepko na straži ter naj pridejo na shod, kadarkoli bo.

Pripravljeni bodimo vsak trenutek za vsak slučaj!

Deželni zbor kranjski.

(Seja dne 2. aprila 1906.)

Točno ob 11. uri dopoldne je danes gospod deželni glavar otvoril sejo. Poslanci so bili to pot takoj polnoštevilno zbrani v zbornici. Zapisnikar čita slovenski zapisnik zadnje seje pol ure. Vse z napetostjo pričakuje vladne izjave, poslanci in natlačeno polne galerije.

Dr. Tavčar s prekrizanimi rokami pričakuje prihodnjih dogodkov.

Deželnemu zboru predložena volilna reforma!

Po prečitaniu zapisnika izreče gospod deželni glavar: Gospod deželni predsednik se je oglasil k besedi. Deželni predsednik vstane, poslanci se zberó okoli njega.

Deželnovladni predsedstveni tajnik gospod glavar Haas odpre svojo torbico za akte in izvleče iz nje tiskane predloge, katere prične sluga deliti med poslance.

Deželni predsednik govori:

Visoka zbornica!

Deželni zbor vojvodine kranjske je sklenil v svojem zadnjem zasedanju resolucijo, s katero je pozival vladno, naj predloži deželnemu zboru izpremembo deželnega reda in novi volilni red za deželni zbor na podlagi splošne in enake volilne pravice.

(Nemško nadaljuje.)

Vlada je že v državnem zboru po gospodu ministrskem predsedniku dne 28. novembra 1905 podala izjavo, da pri čisto različnem delokrogu deželnih zborov in državnega zbora splošna volilna pravica za državni zbor nikakor ni poklicana v to, izpodrinuti iz deželnih zborov zastopstvo interesov. Nekaj drugega je ravno zastopstvo samoupravne zbornice, nekaj drugega politično zastopstvo cele države, in vlada je tega prepričanja, da imajo ravno posebni gospodarski interesi, ki jih morajo braniti deželni zbori, mnogo uspešnejše varstvo in pridejo mnogo jasneje do izraza pri sistemu zastopstva interesov, popolnjenem po splošni volilni kuriji, ko pri splošni volilni pravici. (Slovensko nadaljuje.)

Z ozirom na to od vlade izraženo stališče ni bilo mogoče, ugoditi docela zahtevam večine deželnega zbora. Vlada je pa uvidela, da brez preosnove obstoječe volilne pravice za deželni zbor ni pričakovati uspešnega delovanja deželnega zbora vojvodine kranjske in je torej sklenila, predložiti visoki zbornici načrt glede izpremenitve deželnega reda in volilnega reda za deželni zbor, kateri ohrani načelo zastopstva interesov, pa vendar ustre-

za zahtevam deželnega zbora v čim večji meri. Ta vladni načrt predlaga namreč uvedbo nove kurije s splošno volilno pravico za deset članov. To število je primerno toliko onemu vseh udov deželnega zbora, kolikor številom zastopnikov doslej obstoječih kurij in zagotavlja vsem prebivalcem dežele možnost, udeležiti se primerno oskrbovanju deželnih zadev. Pri do-ločevanju desetih volilnih okrajev se je vlada dala voditi od načela, da se imajo ti okraji določiti čim bolj enaki po številu prebivalcev, ker so se drugi momenti, kateri bi se mogli navesti za določitev volilnih okrajev, kakor n. pr. znesek davkov, že vpoštevali pri drugih obstoječih kurijah. Na tak način bi pripadal okoli 50.000 osebam po eden poslanec. Razum uvedbe nove kurije se predlagajo še nove izpremenitve, s katerimi so se jemale v poštev nekatere želje po pridruženju raznih industrijalnih in drugih večjih krajev k volilni skupini mest in trgov in po drugi razdelitvi mandatov kmečkih občin. Vladni načrt obsega potem še nekatere določbe, ki nameravajo zagotavljati nemoteno delovanje deželnega zbora.

(Nemško): Čislani gospodje! Vlada meni, da je storila svoje, da napravi konec temu brezplodnemu stanju, čegar predolgo trajanje v deželi se splošno obžaluje. Pokažite, čislani gospodje stem, da sprejmete predlogo, da tudi vi hočete biti udeleženi pri tem, da se to delo posreči. (Slovensko nadaljuje.)

Saj so vse stranke te visoke zbornice edine v želji, koristiti deželi in ljubezen do skupne domovine Vas bode gotovo odločila, da podredite tej želji druge želje in oziro. Velikonočni zvonovi naj naznanijo deželi mir in s tem začetek veselega delovanja na čast in blagor dežele.

IZ VLADNE PREDLOGE

podajamo sledeče glavne podatke:

Osnova bodočega deželnega zbora.

V deželnem zboru je sedem in štirideset zbornikov, namreč:

a) Ljubljanski knez in škof,
b) šest in štirideset izvoljenih poslancev, in to:

I. deset poslancev za veliko posestvo,
II. deset poslancev za mesta, trge in obrtne kraje, imenovane v volitvenem redu ter za trgovsko in obrtno zbornico,
III. šestnajst poslancev za ostale občine vojvodine Kranjske,
IV. deset poslancev za občni volilski razred.

Volilni okraji

za volitev poslancev v volilskem razredu mest, trgov in obrtnih krajev so:

1. deželno stolno mesto Ljubljana;
2. mestna občina Idrija;
3. mestne občine Kranj, Škofja Loka in Kamnik, tržna občina Železniki, trg Veliki Mengeš in selska občina Domžale;
4. mestna občina Radovljica, tržni občini Tržič in Kropa, trg Jesenice s sosesko Sava, soseska Javornik, selska občina Kamna Gorica in trg Bela peč;
5. trgi Postojna, Vrhnika, Senožeče, Vipava in Cerknica ter mestna občina Lož;
6. mestne občine Novo Mesto, Višnja Gora, Črnomelj in Metlika, mesti Krško in Kostanjevica, trgi Litija, Mokronog, Radeče in Žužemperk ter soseski Zagorje in Toplice v selski občini Zagorje;
7. mesto Kočevje in trg Ribnica.

Volilni okraji

za volitev poslancev iz kmetijskih občin so sledeči sodni okraji:

1. Ljubljana in Vrhnika (dva poslanca);
2. Kamnik in Brdo;
3. Kranj, Tržič in Škofja Loka (dva poslanc);
4. Radovljica in Kranjska gora;
5. Postojna, Logatec, Senožeče, Lož, Ilirska Bistrica in Cerknica (dva poslanca);
6. Vipava in Idrija;
7. Novo Mesto, Kostanjevica in Krško;
8. Trebnje, Višnja Gora, Žužemperk, Mokronog in Radeče (dva poslanc);
9. Kočevje, Ribnica in Velike Lašče (dva poslanc);
10. Črnomelj in Metlika;
11. Litija.

Občna kurija.

Volilni okraji za volitev poslancev občnega volilnega razreda so:

1. deželno stolno mesto Ljubljana s selskimi občinami Dobrunje, Moste, Zgornja Šiška, Rudnik, Spodnja Šiška in Vič;
potem sodni okraji:
2. Ljubljana (brez deželnega stolnega mesta Ljubljana ter drugih pod 1. naštetih selskih občin) in Vrhnika;
3. Brdo in Kamnik ter selske občine Cerklje, Senčur, Voglje in Smlednik v sodnijskem okraju Kranj;
4. Kranj (brez pod 3. naštetih selskih občin), Tržič, Kranjska Gora in Radovljica;
5. Škofja Loka, Idrija in Logatec;
6. Postojna, Ilirska Bistrica, Lož, Senožeče, Vipava in Cerknica;
7. Litija, Radeče in Višnja Gora;
8. Krško, Kostanjevica, Mokronog in Trebnje;
9. Kočevje, Velike Lašče, Ribnica in Žužemperk, potem selske občine Poljane in Črmošnice v sodnijskem okraju Novo Mesto ter Planina v sodnijskem okraju Črnomelj;
10. Metlika, Novo Mesto (brez selskih občin Poljane in Črmošnice) in Črnomelj (brez selske občine Planina).

Deželni odbor.

Deželni odbor, ki je gospodarski in izvrševalni oddelek deželnega zastopa, ima deželnega poglavarja za prvosednika in pet

prisednikov, izvoljenih izmed zbranih
deželni poslancev.

Enega prislednika v deželni odbor volijo poslanci za veliko posestvo (§ 3, I), enega poslanci za mesta, trge in obrtne kraje in trgovsko zbornico (§ 3, II), enega poslanci za kmetijske občine (§ 3, III), enega poslanci za občni volilski razred (§ 3, IV) ter enega vsi zbrani deželni poslanci izmed sebe.

Iz poslovnika.
Razpravna jezika deželnega zbora in njegovih odborov sta oba deželna jezika.

Prvosednik ima dolžnost skrbeti, da se obdrži mir in red med obravnavami deželnega zbora, ter da se parlamentarna dostojnost varuje.

Zbornike, ki bi obravnavale deželnega zbora dostojnosti ali pa grešili proti parlamentarni dostojnosti, graja prvosednik s klicom »k redu«.

Ako bi eden ali več zbornikov mir in red zelo motili, zoper parlamentarno dostojnost se hudo pregrešili ali pa deželni zbor ali njegovega predsednika razžalili, se dotični zborniki lahko izključujejo iz deželnega zbora, pa najdalje za tri seje.

Ako misli prvosednik, da bi bil povod izključiti kacega zbornika, skliče disciplinarni odbor ter pretrga, če je treba, sejo deželnega zbora.

Disciplinarni odbor, kateri se ustanovi za volitveno dobo deželnega zbora, šteje pet odbornikov in pet namestnikov.

Za sklepanje v disciplinarnem odboru je treba, da so vsaj trije odborniki navzoči; odboru predseduje najstarejši navzočih odbornikov. O izključitvi in o dobi izključitve sklepa odbor v tajni seji z večino glasov.

Svoji razsodbi mora prideljati disciplinarni odbor vzroke.

Sklep disciplinarnega odbora razglasi takoj prvosednik deželnega zbora v deželnem zboru.

Ako je disciplinarni odbor sklenil, zbornika izključiti, naroča prvosednik zborniku dvorano zapustiti.

Pritožba na deželni zbor zoper dotični sklep ni dopuščena.

Izključeni zborniki ne dobijo za čas izključitve nobene dnevnice.

Ako se deželni zbor preloži ali sklene, se konča veljavnost izključitve.

Vodja »Slovenske Ljudske Stranke«.

Deželni glavar: Deželni poslanec dr. Šusteršič se je oglasil k besedi.

Dr. Šusteršič: Sklicanje deželnega zbora je bila zagonetka, in ta zagonetka je danes rešena na prozaičen način. Ne morem v tem trenutku podati nikake izjave v meritornem pomenu, ker se mi zdi hip prevažen, ker po pravilniku ni mogoče sedaj takoj o tem razpravljati in ker ne odgovarja predlog resoluciji deželnega zbora. Toda o tem bomo govorili pozneje. Meni se gre tu sedaj za formalnost. Vsi poslanci čutimo gotovo odgovornost in potrebo v ožjem krogu posvetovati se o tem, kakor važnost predloge zasluži. Gospoda deželnega glavarja, ki ima o tem določevati, prosim, da takoj zaključi sejo, da da priliko strankam, se o tem posvetovati. Gospod deželni glavar naj skliče sejo v sredo, katere edina točka naj bo debata o volilni reformi. Reklo se bo, da predloga mora še v ustavni odsek. Mi sami ne čujemo, pod katerimi dá to predlogo odseku, mi želimo hitre rešitve. Naj se odloči tako ali tako, predvsem naj se pa da strankam dovolj časa za posvetovanje. Dr. Šusteršič predlaga, naj bi bila v sredo prihodnja seja.

Dr. Tavčar: Ob 9. uri v sredo.

Dr. Šusteršič: Kadar vam je drago. Do srede je dovolj časa za posvetovanje.

Baron Schwegel.

Baron Schwegel želi, da bi po predlogi nastal red. Izjavlja se proti temu, da bi se predloga takoj razpravljala v zbornici in zahteva, naj bi se prej posvetovalo o njej v ustavnem odseku, potem pa naj pride na vrsto v prvi prihodnji seji.

Hribar.*

Hribar v imenu narodno-napredne stranke izjavlja: Predloga je taka, da se debata o predlogi vrši namestu v odseku lahko v zbornici. Mi bomo glasovali za dr. Šusteršičev predlog in da se dá strankam prilika se razgovoriti. Površen pogled na predlogo prica, da se z odpravo nekaterih starih krivic hoče napraviti nove krivice.

Dr. Tavčar kliče: Zadušiti se nas hoče.

Hribar: Prilike hočemo, da moremo razpravljati o čudnem, nepojmljivem, neavstrijskem stališču vlade. Tendenca predloge je takoj jasna. Odločno in odkrito bomo svoje mnenje povedali v zbornici. Šele če bo debata v zbornici, se bo videlo, ali bo mogoče ali nemogoče prodreti predlogo v zbornici. Predloga kot edino točko prihodnje seje to debato.

Ne bodete zavlekli!

Dr. Šusteršič pravi, da se da njegovo in Schweglovo stališče združiti. Če ena stranka želi razpravljati v odseku, se ne bi ustavljala. Poglavitna stvar se mi ne zdi, da se vrši glavna razprava v zbornici, ampak glavna stvar je, da se stranke prej posvetujejo, da zavzame stališče. Hribar ima namen stvar zavleči, mi pa stojimo na stališču, da se mora stvar hitro odločiti. Da ali ne!

Klici pri »naprednih« poslancih: »Ne! Ne!«

Dr. Šusteršič se pridružuje nasvetu, naj se predloga izroči odseku, ki se naj takoj posvetuje in naj v prihodnji seji poda ustno poročilo.

Ko deželni glavar določa sejo ustavnega odseka za jutri ob 10. uri dopoldne, protestira dr. Tavčar in zahteva tiskano poročilo.

Dr. Šusteršič pravi nato: Dr. Tavčarja in deželnega glavarja moram opozoriti na neko malo zmoto. Pri vladnih predlogih

deželni red določa, da ni treba, da bi se sploh razpravljale v odseku. Če se pa sklene, da se da predloga odseku, sklene lahko tudi pogoje, pod katerimi da da predlogo odseku. Ugovor posameznih tu nič ne velja, lahko se tudi ustmeno poroča. Mi nočemo, da bi se stvar zavlekla.

Malovrh na galeriji in dr. Tavčar v zbornici kliče: »Se bo šel! Se bo!«

Dr. Šusteršič: Neki smrkač na galeriji ves čas ugovarja; naj se ga spodi z galerije!

Dr. Tavčar razburjen: Kolikokrat kličejo z galerije vsakovrstne reči!

Hribar: Hoče se napraviti neka sila stranki. Dr. Šusteršič je doslej vedno hotel, naj se poroča pismeno.

Dr. Šusteršič: Pa niso bila taka poročila!

Hribar: Ne gre, da bi se tako važna stvar spravljala v ustnem poročilu pred zbornico. Odseku se naj naroči, da da pismeno poročilo.

Deželni glavar: V prihodnji seji deželnega zbora?

Hribar: Seve v prihodnji seji, ampak potem seja ne more biti v sredo...

Zbornica sklepa.

Predlog, da se predlog da odseku, se sprejme z večino glasov. Glasovali so »za« poslanci Slovenske Ljudske Stranke in veleposestniki, »proti« naprednjaki.

Sprejel se je tudi z isto večino glasov predlog, da odsek podaj že v prihodnji seji, ki bo v sredo, ustno poročilo, in je bil Hribarjev zavlačevalni predlog odklonjen.

Konec seje ob pol 1. uri popoldne. Prihodnja seja v sredo.

CESAR O VOLILNI PREOSNOVI.

Kakor poročajo dunajski listi, je cesar zelo nezadovoljen z razvojem posvetovanj o volilni preosnovi v zbornici. Zlasti je bilo cesarju neljubo, ko je izvedel, da nastopa veleposestvo skupno z Vsenemci. Splošno znano je, da cesar ne zaupa Schönererjancem. Zato je razumno, da je bil vladar zelo nezadovoljen s postopanjem fevdalnega in ustavovernega veleposestva, ki je glasovalo za nujnost vsenemških predlogov, po katerih bi se omajala skupnost države. Razširjene so vesti, da je označil cesar to postopanje za netaktično, ki je ni pričakoval. Drugi trdijo, da si je izdalo veleposestvo slabo vsposobljenostno izpričevalo. Če so ta poročila popolnoma istinita, je drugo vprašanje, a gotovo je, da hoče krona volilno preosnovo.

ABSOLUTIZEM NA OGRSKEM.

»Nepszava« poroča, da je preklekal Kristoff vse ukaze, ki omejujejo zborovalno svobodo, ker je prebivalstvo mirno in trezno.

Bivši poslanec Desider Szulovszky je imenovan za kraljevega komisarja zalalške stolice.

Grof Arved Teleki je pisal uredništvu lista »Magyar Orszak«, naj ogrsko časopisje ne priobčjuje več insersatov avstrijskih tverdk. »Magyar Orszak« je nato priobčil 31. m. m. izjavo, da ne sprejema več insersatov avstrijskih tverdk.

OBSODBE RADI KRONSTADSKIH NEMIROV.

Mornariško sodišče je sodilo 207 mornarjev zaradi kronstadskih nemirov mesca novembra m. l. Oprostili so 84 oseb, v domsmrtno ječo so pa obsodili 1, v 20letno ječo 1, v 12letno 4, v 8letno 2 in v 6letno prisilno delo 1 mornarja. Največ so jih obsodili v 1 do 4letno ječo, ostale so pa pridelili kazenskim bataljonom.

VELIK ŠKANDAL V DEBRECINU.

Debrecin, 31. marca. Tu je bil v gledališču velik škandal pri kupletu o »ubogi Ogrski«. Neki vseučilišnik je pričel kričati: »Avstriji so premetenci, njihova krivda je, da smo revni.« Navzoči častniki so takoj zapustili gledališče. Vseučilišnik je bil aretiran, a potem izpuščen.

NOVO RUSKO BOJNO BRODOVJE.

Predlogi mornariškega sveta, ki se tičejo poprav in preuredb ruskega brodovja, je car potrdil. Po teh načrtih bo dobila Rusija do leta 1914 v Baltičkem morju brodovje, ki bo sestajalo iz devet oklopnih po 17.000 ton, štirih križark prvega reda po 12.000 ton, 18 torpednih rušilcev in deset podmorskih čolnov. Do istega časa bi imela v Črnem morju 3 oklopnice po 12.000 ton, 7 križark prvega reda po 6.700 ton in 28 torpednih rušilcev. Pri tem niso vštete 4 oklopnice, ki jih izdelujejo ruske ladjedelnice. Stroški za obnovljenje mornarice se računajo na milijardo rubljev; letno bo žrtvovala v ta namen Rusija 112 milijonov rubljev.

ZAROTNIŠKO VPRAŠANJE V SRBIJI.

Srbska vlada je sklenila, da se ne bo pečala z zarotniškim vprašanjem. Zarotniki niso nikakor voljni, da zapuste svoja mesta. Agitacija proti zarotnikom je vedno večja. Baj je bil imenovan energični Cerović za belgrajškega prefekta, da omeji agitacijo proti zarotnikom.

WITTE OSTANE NA SVOJEM MESTU.

Peterburg, 31. marca. Kakor zatrjujejo v verodostojnih krogih, ostane Witte, ki živa zaupa je carjevo, na svojem mestu.

ŽIDJE BEŽE IZ KIJEA.

Kijev, 31. marca. Tu se pričakuje o Velikinoči protizidovskih izgrediv. Židovske

rodbine beže iz mesta. Vlada je odredila obširne varnostne naprave.

RESNE VESTI Z BALKANA.

Situacija v okraju Novega Pazarja je zelo nevarna. Avstrijske posadke so ojačene. Pri Priboju je napadena s streli nedavno avstrijska patrulja.

KONFERENCA V ALGECIRASU.

Algeciras. V vseh vprašanjih, predloženih konferenci, se je doseglo popolno sporazumljenje. Isto je bilo v plenarni seji zapisano v zapisnik.

GENERALOVA HČI IZVRŠILA ATENTAT.

V Minsku je napadla, kakor smo pred tedni poročali, neka dama admirala Čuknina, a se je napad ponesrečil. Admiral jo je ukazal na mestu ustreliti. V zadnjih dnevih pa se je dokazalo, da je atentatorica hči brigadnega generala Ismajloviča, ki se nahaja tačas v Mandžuriji. Dekleta je admiral onečastil in se je zato hotela nad njim maščevati. Admiral se je poslužil smrtno obsodbe, da se tako vsaki odgovornosti izogne.

GAPON V PETERBURGU.

Pop Gapon z dovoljenjem grofa Witteja prebiva sedaj o Peterburgu.

ARETIRANJE GENERALA STESLJA?

Lvov, 1. aprila. »Stovo Polskie« pri naša iz Peterburga senzacionalno vest, da je aretiranje generala Steslja gotova stvar. List trdi, da se je v preiskavi proti Steslju dokazalo, da je Steselj bil podkupljen od Japoncev in da jim je Port Artur predal za dva milijona rubljev.

Dnevne novice.

Vladna predloga je, kakor smo opazili v zbornici, pustila poslance »Sloven. Ljudske Stranke« popolnoma hladne. Danes so izjavili, kakor smo zgoraj poročali, da predloga ne odgovarja resoluciji kranjskega dež. zbora. Mi zaupamo našim poslancem, da ukrenejo, kar bo ljudstvu v korist.

— Klub poslancev »Slov. Ljudske Stranke« se je sešel k seji danes ob 3 uri popoldne. Ko zaključujemo list, seja še traja.

»Protiaustrijska vladna predloga«.

Hribar je tako zaklical v današnji seji deželnega zbora. Deželni predsednik se bo hodil odslej k njemu učiti avstrijstva. Glasilo avstrijstvu bo »Slovenski Narod«. S tem navduševanim vzklikom je izdal Hribar, kakšno stališče zavzema pri ustvarjanju narodno-naprednega programa. Mož zastopa očividno avstrijsko stališče. Ko bi že imeli ta program, koliko lažje bi šlo; vlada bi imela vsaj kak napotek, kako naj vlada. Tako je pa vse narobe, ker do jeseni je Hribar sam še — brez misli in programa!

Liberalci falzificirajo resolucije svojega zaupnega shoda. »Gorenjec« je falzificiral v svojem poročilu o liberalnem zaupnem shodu resolucijo o volilni reformi za kranjski deželni zbor. »Narod« je priobčil resolucijo pravilno, »Gorenjec« je pa črtal iz nje splošno in enako volilno pravico. To je pa že škandal! Kako vero zasluži ljudje, ki falzificirajo svoje lastne resolucije! Ali bo slavni izvrševalni odbor narodno-napredne stranke prijel za ušesa »Gorenjca« in ga prisilil, da priobči resolucijo pravilno? Če tega ne stori, se bo narodno-napredni stranki krototala vsa dežela!

+ Kmetiska zveza potrjena! C. kr. dež. vlada je z razpisom z dne 21. sušca 1906, šte. 1075 »Kmečko zvezo za kočevski okraj s sedežem v Ribnici« potrdila. Občni zbor bo kmalu po Veliki noči. Treba je, da se člani začno takoj prijavljati, bodisi posamezno ali skupno. Prijave sprejema in daje vsa potrebna naznanila Ivan Jaklič, dež. poslanec v Dorepoljah.

Občinske volitve v Medvodah so potrjene. Liberalni rekurz je odbit.

Resolucija kranjskih Nemcev.

»Nemško društvo v Ljubljani« je sklenilo na svojem sobotnem občnem zboru: Zborovalci se čudijo, da zakonski načrt o volilni preosnovi upošteva želja kranjskih Nemcev, ki pričakujejo z vso gotovostjo od nem. strank, da dobe kranjski Nemci najmanj enega nemškega drž. poslanca. Schweglu in grofu Barbu so izrekli zahvalo. Pozvali so tudi vlado, naj konča »nezakonite« zadeve glede šišenske šole.

Naša liberalnost. Na včerajšnji shod volivcev »Slovenske Ljudske Stranke« so dobili popolnoma prost vstop zastopniki socialne demokracije in tudi nekaj došlih zaupnikov liberalcev. Ti so se lahko poučili, kak razloček je med krepkim ljudskim delom »Slovenske Ljudske Stranke« in med puhloglavostjo izvestnih naprednih prvakov. Na shodu se je

trpelo tudi »Narodovega« poročevalca, dasi se je vedelo, da od »Naroda« ni pričakovati poštenega poročila. »Narodovega« poročevalca je celo član našega uredništva povabil k poročevalski mizi. Bili smo torej dovolj liberalni in sedaj bomo videli, če bodo vsaj toliko liberalni gg. naprednjaki pri kakem svojem shodu.

Penzijško zavarovanje zasebnih uradnikov in gosposka zbornica. Napram v zadnjih dneh razširjenim poročilom, češ, da je v nevarnosti zakon o penzijskem zavarovanju zasebnih uradnikov vsled stališča, ki so ga zavzele posamezne korporacije (trgovske zbornice, gremiji) proti temu zakonu, nam sporoča tukajšnji zaupnik avstrijske organizacije zasebnih uradnikov, g. Silvester Škerbinec, da mu je sporočeno od merodajne strani na Dunaju, da vse take bojazni temelje le na zgolj domnevanjih, dokler ne začne razprave od gosposke zbornice izvoljeni odsek, ki naj preštudira od poslanske zbornice sprejeti zakon.

Konfisciran Gautschev govor v Bosni.

Kake so razmere v Bosni, nam dokazuje usoda, ki je zadela govor avstr. min. predsednika barona Gautscha. »Srpska Riječ« v Sarajevu je nedavno ponatisnila govor barona Gautscha, ki ga je govoril v drž. zboru. »Srpska Riječ« je bila radi govora zaplenjena.

Tatvina v cerkvi. Iz mestne župne cerkve v Novem mestu je z Marijinega altarja ukraden križ, vreden 100 kron. To je v kratkem času že druga tatvina v tej cerkvi.

— Zima v spomladi. Pretekli teden so imeli v Gorici in okolici led. Zmrznila je voda po jarkih, in zamrznili so tudi manjši potoki.

— Slovensko gledališče na Hrvaškem. Dne 7. aprila se prično v Varaždinu predstave članov slovenskega gledališča iz Ljubljane. Na repertoarju sta dve operi, dve opereti in sedem dram. Ob tej priliki bodo gostovale v Varaždinu tudi igralke zagrebškega gledališča gospa Ljerka Šram in gospa Dimitrijevič.

Spomladi zmrznili. V noči med soboto in nedeljo je zmrnil 75letni Janez Domitrovič z Drenovega pri Krškem.

— Proti tržnemu komisarju v Gorici, Resnu, se, kakor poročajo iz Gorice, dvigajo slovenski kmetje in kmetice, ki prinašajo v mesto mleko, jajce in druge reči, da ravna z njimi pregrdo. Zahtevajo odstranitev Resna, ki postopa z njimi tako neusmiljeno, da jim ni več prestajati; drugače se utegne zgoditi, da od ponedeljka naprej ne bodo nosili več mleka v Gorico. Da ne bodo meščani trpeli nepotrebnih škod, treba napraviti konec Resnovim šikanam!

— »Baron Gautsch« bo ime novemu parniku avstrijskega Lloydja, ki se ravnokar gradi. Parnik bo obsegal 8000 ton.

— Stavko krojaških pomočnikov imajo tudi v Celovcu.

— Osebna vest. Absolvirani jurist g. I. Manzoni iz Kanala je vstopil kot pravni praktikant pri c. kr. okr. sodnji v Gorici.

— Smrtna kosa. Umrla je v Solkanu Katarina Bratuš v 80. letu svoje starosti, stara mati č. g. kurata Cirila Vuga, mati več odraslih sinov in hčera. — V Gor. Cerovem je umrl Anton Prinčič, star 68 let. — V Tolminu so pokopali udovo gospo Ivanko pl. Zierenfeld. — Na Primskem je v 60 letu svoje dobe umrla gospa Jera Luznar, mati rodbine Luznarjeve. — Umrl je v Gradcu na operaciji dr. Slavko Pečar, notarski kandidat, zet urarja g. Globočnika v Kranju.

— Na jesenici je v 84 letu svoje dobe umrla gospa Marija Schrey, mati rodbine Schreyjeve na Jesenicah in v Lescah. — Na Ježici je umrl obč. svetnik in posestnik gosp. Fran Persin. N. v m. p.!

— Umrla je dne 21. marca v Novem Mestu nagloma Marija Cigler, mati čevlarskega mojstra in staroste kat. društva rokod. pomočnikov g. Leopolda Ciglerja. — V Novem Mestu je dne 25. marca ob 5. uri zjutraj umrla v 18. letu svoje starosti gđ. Antonija Žabkar, hčerka c. kr. okrajnega gozdarja g. Josipa Žabkarja. — Umrl je dne 29. marca ob 9. uri zjutraj v Smarjeti pri Rudolfovem občespoštovanju gostilničar in posestnik gospod Jože Pergar, 66 let star. Naj v miru počiva!

— 70letni mož zabodel svojo ženo. 70letni Anton Čepac iz Tinjana pri Dekanah je hudo z nožem ranil lastno soprogo. V terek je bil pred sodniki, ker vsled boleznih — pred sodnike obtožnikova soproga ni mogla priti, se je morala razprava preložiti, tudi da se razvidi ali ni sedanja bolezen ranje (pljučnica) v zvezi z dobljenimi ranami, katerih ena je bila na pljučih, ker je mož prerezal pluća.

— Razstavljene čevlje so odnesli čevljarju Franu Mikolič v ulici Caprin v Trstu. Uzmoviči so ponoči razbiti zapore na vratih, izrezali steklo in odnesli za 360 kron čevljev.

— Vsled gadjega pika umrla je v tržaški bolnici Ana Surina.

— Grozna smrt. V Beljaku je prišel med dva železniška voza kurjač Ludvik

Živi izkopani.

Poročila o rešitvi rudarjev, o razmerah v francoskih rudnikih in o francoskih rudniških postavah so pa tudi kruta obsodba francoskih frimasonskih vlad in francoskih socialistov; ki imajo svoje sodruge že dlje časa po raznih ministrstvih. Seveda, ti moške ne skrbijo za delavsko varnost po postavodajih po rudnikih. A nečuvno je, da ni skrbela vlada niti za energično rešilno akcijo. Ti brezverski francoski ministri so pač polni lepih besed in obljub za delavstvo, a ne store ničesar zanje. In kako bi tudi? Saj imajo preveč posla s protiversko gonjo in preganjanjem katoličanov. Kdo li naj potem še zahteva, da skrbijo dejansko za delavstvo! Namestu, da bi se uvedla odločna in ponovna akcija za rešitev rudarjev v Courrièresu, je vlada imela svojo pozornost obrnjeno le na izvrševanje inventure cerkvenega premoženja. Danes je gotovo, da bi dobili v rudnikih še mnogo živih rudarjev, če bi rešilno akcijo krepko nadaljevali.

Včeraj došla poročila se glase: V rovu II. je rešilni oddelek zopet dobil 18 živih rudarjev. Pet od teh rudarjev je bilo tako izmučenih, da so jih morali nekaj časa pustiti v rudniku, ker bi med transportom umrli. Dali so jim potrebno pomoč, ko so pa rešili se po znoje z zdravniki povrnili, je bilo vseh pet rudarjev že mrtvih. Pozneje so dobili še pet živih rudarjev, katere so najprej morali dobro okrepčati, da so jih mogli transportirati. Dobili so tudi še nekega rudarja, pri kateremu je smrt nastopila pred 24 urami in živega konja.

Med ženami je silno razburjenje proti inženirjem. Ogorčene žene kličejo: »Nas naj bi pustili v jami, ne bi rešile svoje moške!«

Rešilne priprave so bile silno klavne. Veliko število delavcev, katere bi bilo po primernem trudu mogoče rešiti, je umrlo vsled lakote in onemoglosti. Šest dni po nezgodi so pripeljali na dan 25 še živih konj. Če so bili konji tako dolgo živi, so bili brezdvomno tudi ljudje. Tisti, ki so se rešili, pravijo, da se razun petih drugih, ki so se jim izgubili, nahaja v rovu še več živih. Govore, da so čuli tisti, ki so bili zaposleni pri reševanju, klicanje na pomoč. Tisti, ki so rešeni so vsi zdravi in se dobro počutijo. Nemy in njegovi drugi so popolnoma črni, suhi kakor okostniki in širijo krog sebe neprijeten duh.

Delavec Nemy, ki je med prvimi rešenimi v jami imel vodstvo ter svoje tovariše vedno izpodbujal k novemu pogumu, je dobil red častne legije.

Danes dole vesti poročajo: V rovu št. III. so našli včeraj več mrtvih rudarjev, ki so morali umreti šele predvčerajšnjim in bijih bili inženirji lahko rešili če bi bili količkar pozorni, ker so še 30. m. m. preiskovali rov št. III. a to so bili storili najbrže površno, ker bi bili pri natančnem preiskovanju rudarje tudi dobili. Včeraj so preiskovali brezuspešno rudnik. Prepričali so se, da se je zadnje dni razširil požar. Več višjih rudarjev izjavlja, da tava gotovo še več živih rudarjev po jami.

Stanje rešenih rudarjev se trajno boljša. Upajo, da jih družba bogato odškoduje za prestani strah. Rešeni rudar Trouvost se je preživel več dni s stenjem iz svetilk in pa z usnjem. Komisija francoske zbornice, ki ima nalogo, da se peča z vzroki courrierske nesreče, je že večkrat zaslišala rudniškega ravnatelja, ki poizkuša vse, da opraviči družbo in njene organe. A ta dokaz se mu bo težko posrečil, ker imajo soc. poslanci veliko podatkov, ki dolže inženirje, da so oni povzročili nesrečo. Razprava o courrierski nesreči v francoski zbornici bo gotovo zelo viharna.

Položaj med stavkajočimi rudarji je vedno bolj opasen. Tudi stavka se širi. Vojaštvo pomnožuje in sta došla zopet dva pehotna in en kavalerijski polk v kraje, kjer stavkajo rudarji. Razburjenje rudarjev še neti rešitelj 17 še živih rudarjev, ki graja inženirje.

Iz slovanskega sveta.

sl Preklicana himna. Srbski pesnik Aleksa Šantić je izjavil posredno ministru prosvete, da preklicuje svojo himno in jo vzame nazaj.

sl Slovak Pavel Mudroň je bil te dni enoglasno izvoljen za častnega člana »Petrogradskega slovanskega dobrotvornega društva« v spomin njegove sedemdesetletnice in petdesetletnice njegove narodne delavnosti. P. Mudroň je narodni voditelj Slovakov ter izdajatelj »Narodnih Novin«. Imenovano društvo voli za svoje častne člane le moške, ki imajo velike zasluge za Slovanstvo. — Čestitamo!

sl Krakovski knjigotržci so ustreigli prošnji svojih pomočnikov ter od zdaj naprej bodo se knjigarne odpirale zjutraj ob 8. uri, zapirale pa zvečer ob 7 1/2. Ob nedeljah in praznikih bodo knjigarne zaprte. Pri tozadevnem shodu se je tudi sklenilo preroditi delavnost knjigotržkega gremija.

sl Dr. Mile Starčević v smrtni nevarnosti. V Zagrebu je dež. poslanec čiste stranke prava Dr. Mile Starčević nenadoma tako hudo obohel na mikotinskem zastrupljenju, da mu je le hitra pomoč v isti hiši stanujočega zdravnika dr. Ivkovića rešila življenje.

sl Crnogorski konzulat v Trstu je opuščen in poslovanje konzulata Ramandanovič odpoklican v Cetinje.

sl Slavije srbskega umetnika. Ilija Stanojević, eden izmed najboljših članov belgrajskega gledališča, obhajal je v sredo, 28. marca 25letnico svojega uspešnega delovanja. Spominjajo se ga ob tej priliki vsi belgrajski listi in tudi kralj Peter ga je odlikoval z redom sv. Save IV. vrste.

Književnost in umetnost.

„Dom in Svet“ ima v ravnokar izišli četrti letošnji številki naslednjo vsebino: Fr. Trseglav: Lazarjev sen. — Griša: Ah kam. — Ivan Lah: Gospod Ravbar. Pesem. (Dalje.) — Griša: Sledovi težkih ur... — Fr. S. Finžgar: Pod svobodnim solincem. Povest davnih dedov. (Dalje.) — Anton Medved: Žalne pesmi preroka Jeremije ob jeruzalemskem mestu. — Roman Romanov: Franc Koritnik in njegova družina. (Dalje.) — I. Z.: Slava rudarstvu. Sonetni venec. — O. Veselko Kovač: Na valovih Rumene reke. (Dalje.) — Jož. Vandot: Pesem. — Silvin Sardenko: Mati in sin. — Jos. Lavtizar: Onstran Baltijskega morja. Popotni zapiski. (Dalje.) — L. Lenard: Aleksander Sergejevič Gribojedov. — Književnost. — To in ono. — Na ovitku: Strune in strele. — Slike. Jezus obudi Lazarja. Prof. Brandstätter. — Kalvarija iz laziške cerkve. Prenovljena slika neznanega slikarja. — Rumeni reki maše žrelo. — Gledišča predstava na čast Te-uana, duhu Rumene reke. — „Nebeški sin“ Kuan Hsy. — Ranjeni Tankred in Erminija. — Fr. Marn. — Spomenik Hmelnickega v Kijevu. — Kazan v Rusiji. — Zaved sv. Stanislava: Slavnostna dvorana s pozoriščem. — Vestibul. — Kapela. — Arhitekt Josip pl. Vancas. — Svatopluk Čech. — Labinj v Istri. — Iz Makedonije: Vodnjak v Peli, zadnji ostanek rojstnega mesta Aleksandra Velikega. — „Dom in Svet“ izhaja prvega dne vsakega meseca. Urednika: dr. Mihael Opeka za leposlovje, dr. Evgen Lampe za znanost in ilustracije. — Založnik in lastnik: „Marijanišče“. — Tiska „Katoliška Tiskarna“ v Ljubljani. Naročnina: 9 kron za dijake 6 kron 80 h, za Ameriko 2/5 dolarja, za Italijo 11 lir, za Nemčijo 10 mark. Sprejema lastništvo in upravnništvo v „Marijanišču“ v Ljubljani.

• Nove Marijine pesmi, zložil P. H. Sattner izidejo začetkom aprila v založništvu „Katol. bukvarne“ v Ljubljani. Zložene so za mešan zbor, deloma z orgljami. Čujemo, da so vmes priproste pesmi, ki bodo postale popularne, kakor nekatere Šmarniške istega skladatelja; nekatere pa so umetniše, vendar dostopne vsem zborom, ki znajo peti po notah. — Kmalu za temi pridejo nove mašne pesmi, katerih najbolj manjka. Opozarjamo tedaj cerkvena predstojništva in pevovodje na ta glasbena dela, katera naj ne pogreša noben cerkven zbor.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Vsled tatvine je obsojen hlapec Šimen Gaberšek iz Zagorice na štiri tedne zapor.

Radi prizadete težke telesne poškodbe bo zaprt Franc Tušek, drvar na Dovjem, leto dni v težki ječi.

Matevž Fertin, dninar iz Spod. Dripelj je posekal v Udnemborštu v družbi dveh tovaršev tri borovce, ki so bili tuja last. Pri tatvini ga je videl Jožef Rant, in Fertina mu je zagrozil, da ga ubije, ako priča zoper njega. Zato je bil obsojen Fertina na 2 mesca težke ječe.

Vsled dekleta se je tepel v Kranju Alojzij Marinšek. Obsojen je na 8 dni zapor.

Vsled tepeža so obsojeni fantje iz Sujca in sicer na sledeči način: Mravlja na 10, Miha Bizjan na 4, brat njegov Jože na 3, Glavič in Dobnikar vsak na dva in Oražen na en mesec ječe.

Slovensko gledališče.

Konec sezone. Pod tem vtisom smo bili včeraj pri popoldanski predstavi burke „Luce in Lipe“ in večerni burleske „Lepa Lida“.

Reči moramo, da posebnega okusa igralci niso pokazali s tem, da za benefico igrajo take publike. Zato je bilo popoldne gledališče v parterju in ložah skoro prazno, le na stojšču, balkonu in galeriji je bilo nekaj več občinstva. Zvečer je bilo gledališče precej polno.

Burke, kakor se igrajo pri nas, ne zabavajo, vsepored celo dolgočasijo, ker ni na odru tiste živahnosti in hitro se vršečega dejanja, kakor to burke zahtevajo. Tako tudi včeraj; kakor smo čuli izza kulis, nastal je med člani obeh narodnosti tudi nek nekoligijalen prepir, o katerem se bomo še pomenili.

Kakor že večkrat, tako smo tudi včeraj zvečer na plakatih čitali, da svira vojaška godba, a v gledišču ni igrala. Pravijo, da se je skujala.

S predstavama torej summa sumarum nismo imeli povoda biti posebno zadovoljni.

Ples in petje v „Lepi Lidi“ se res ne more nazivati s tema imenoma. Petja ni bilo, razven da je gdč. Spurna — kot nepevka — zapela dve kitici še dokaj dobro, tako da je dosegla poseben aplavz.

Umetniške vrednosti take burke nimajo, logično torej tudi ne takega uspeha, zato je ocenjevanje posameznih igralcev odveč.

Ploskanja je bilo mnogo — preveč, a zakaj? Zato, ker je nastopil v kostumu kot baletka — možki. To jasno priča, kakšen „umetniški okus“ ima še danes del našega gledališkega občinstva.

S tem končamo naša gledališka poročila, ki so, kolikor vemo, ugajala vsem, celo intendanci slov. gledališča, dasi je neki znani član intendance proti svojem prepričanju in pod vtisom grožnje moral nedavno očitati „Slovenca“, da škoduje zavodu, menda s tem, da poroča resnico.

Štajerske novice.

š Za župana v Sevnici je izvoljen g. M. Starkel.

š Vlomelec z masko. V Mariboru se je vtihtopil v stanovanje zasebnice gospe Ane Reichenberg zelo predrzen tat. Omenjena gospa se je mudila zvečer pri svoji materi in doma v stanovanju je ostala samo kuharica, ki je imela posel v kuhinji. Ko je prišel čas za večerjo, je šla ta v sobo, kjer ji je prišel nasproti visok možki z masko na obrazu, jo prijel za lase, vrgel po tleh opraskal na desni roki in ji vrgel z rok svečnik. Kuharica je takoj, ko se je dobro zavedla, stekla v sosednjo sobo in klicala na pomoč. Prišli so sosedje in tudi policija. Ker so bila vrata v stanovanje od znotraj zaprta, so mislili, da je tat notri. A od balkona dol je bila spuščena vrv, po kateri se je bil tat spustil na cesto. Iz vertheimerice je odnesel več hranilničnih knjižic in 400 kron denarja. Vzel je tudi dragocene vilice in žlice in posodo, potem zlato uro verižico, a ni imel časa vse odnesti seboj. Stvari so našli deloma na balkonu in deloma na cesti.

š Pobeg socialno-demokratski vodja. Nemški listi poročajo v Celja, da je od ondi pobegnil socialnodemokratski vodja Majcen. Izvršil je razne defraudacije. Išče ga policija.

š Smrt vsled zarjavelega žreblja. V Celju je umrl te dni prodajalec južnega sadja Odorico Buttolo vsled zastrupljenja krvi. Star je bil 35 let in kri si je zastrupil z zarjavelim železom, ob katerega se je vprasil na roki pri odpiranju zaboja.

š Ogenj. Pri Radgoni je zgorel Jakobu Misiji hlev in gospodarsko poslopje z raznimi stroji in pripravami. — V okraju St. Lenart je pogorelo poslopje posestnika Armisa z raznim gospodarskim orodjem vred.

š Samomor. 27. m. m. se je vstrelil v Radgoni korporal bivši kadet Wamberger. — Vzrok je naznan.

š Vkradel 1000 jajc. Pred mariborskim sodiščem je bil obsojen, hlapec Franc Seka na 6 tednov ječe, ker je kralj svoji gospodinji Mariji Verčič, posestnici v Brežicah pri Ptujju. Priznal je, da je vzel mesečno do 40 jajc in da dela tako že dve leti. Toraj je nabral okroglo že 1000 jajc.

š Dva utopljenca v Celju. V soboto dne 31. m. m. so pri Celju potegnili dva utopljenca iz vode. — Prvi je bil Koželj Anton, mizar iz Celja, ki je, kakor smo poročali, okoli sv. Jožefa pisal celjski mestni polociji, da se namerava usmrtiti. Takrat je v resnici izginil, pa nihče ni vedel kam. Še le včeraj so ga ljudje zapazili v Savinji poleg kopalnice Diana. Ko so ga iz vode potegnili, so zdravniki našli, da se je najprej vstrelil v prsa in potem padel v vodo. Revolver so našli poleg njega v vodi, iz česar sledi, da ga voda ni nesla naprej, nego, da se je moral ravno v kopalnico vstreliti. Koželj je živel v dobrih premoženjskih razmerah. Vstrelil se je iz nesrečne, brezupne ljubezni. Isti dan v soboto popoludne so zapazili savinjski splavarji pri graščini Kristinin dvorec v Savinji človeško truplo. To so naznali oblasti in je občinska ter policijska komisija takoj dala vtopljenca potegniti iz vode. Spoznali so v njem Gasparia Brežnika, posestnika iz Medloga. Njegovi domači so ga

od petka zvečer pogrešali. V petek popoldan je namreč delal z drugimi v vinogradu. Na večer mu je hotel sin pripraviti svetilko, da bi si svetil po poti domov, on pa je to odklonil in je poslal domače naprej, sam pa je šel počasi za njim po ozki pešpoti ob Savinji. Ta pot pride na enem mestu čisto tik Savinje in sicer v precejšnji višavi nad malim kamnolomom. Tam se je Brežniku moralo izpodrsniti ali se je izpodtaknil, in padel je po strmem skalovju v Savinjo. Ko so ga dobili iz vode, je bil namreč ves pobit. Ker v petek zvečer ni prišel za drugim domov, so ga šli precej iskat, pa ga niso našli ne po poti, ne v Celju. Savinja je na mestu pod kamnolomom globoka nad pol-druge meter, tako da bi se Brežnika še dolgo ne našlo, če ga ne bi bila Savinja naprej spravila na plitveše mesto pri Kristininem dvorcu. Brežnik je bil vrl slovenski kmet, ki je bil dal časa odbornik okoliške občine celjske. Znamenito pri njem je bilo, da je znal gotovo nad sto lepih narodnih pesmi, ki se niso nikjer zapisane, iz glave. Škoda, da se za to ni nihče ob pravem času zanimal.

Personalni kredit za uradnike, častnike, učitelje itd. Samostojni konsorcij za hranilne vloge in predjume „Prvega splošnega uradniškega društva avstro-ogrske države“ dajo uradnikom, častnikom, učiteljem, duhovnikom itd. osebni kredit pod takimi pogoji, ki omogočijo onemu, ki dobi posojilo, lahko vrnitev in ki jih drugi enaki zavodi, kakor je dokazano, ne dovolijo. — Žalibog se pogosto zgodi, da iščejo taki ljudje, ki hočejo dobiti posojilo, posredovalcev največ na podlagi anonimnih anonc, katerim morajo dati pismo zagotovilo za honorarje in provizije in dobe zato naznanjen samo naslov kakega konsorcija uradniškega društva ali kakega drugega kreditnega zavoda. Tako si naloži vsak stroške, predno sploh ve, ali in kje bo dobil posojilo. Uradnikom, častnikom itd. priporočamo le v njihovem lastnem interesu, da se v slučaju potrebe obrnejo zaupno na osrednje vodstvo „Prvega splošnega uradniškega društva“ na Dunaju, I. Wipplingerstrasse 25, kjer se jim brezplačno naznanijo naslovi onih skupin, ki dovoljujejo kredit in odgovore, vsa druga vprašanja. 707 (2—1)

Dva izučena

mizarska pomočnika

Išče Peter Bevk, mizarski mojster v St. Petru na Notranjskem Služba se nastopi takoj. 729 2—1

Vabilo

na

VII. redni občni zbor

Vzajemne zavarovalnice

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov v Ljubljani

ki se bo vršil

dne 30. aprila 1906 ob 3. uri pop. v društvenih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Računsko poročilo nadzorništva.
2. Poročilo revizorjev.
3. Odobrenje letnega računa za l. 1905.
4. Sprememba nastavka pri zavarovanju zvonov.
5. Dopolnilna volitev nadzorništva.
6. Slučajnosti.

Predsednik nadzorništva.

V smislu § 31. društvenih pravil je občni zbor sklepčen, ako zastopajo člani na njem najmanj 200 glasov, sicer se mora tekom 14 dni sklicati drugi občni zbor z istim dnevnim redom. 723 1

V Toplicah pri Novem mestu na Dolenjskem je naprodaj

hiša s sprijaznim vrtom, vis a vis kopalnice za ceno

K 16.000. 688 3—2

Več pove upravnništvo „Slovenca“.

Zanesljiv 638 3—2

konjski hlapec

se sprejme takoj v pivovarni Auer.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu zrebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.—.

Zamenjava in ekskomptuje

izrabane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitniške kavčije.

Rekompt in inkasne menia.

Rezervni zaklad K 200.000.—.

Daje predjume na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti kurznim izgubi.

Borzna naročila.

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzlaga.

Promet s čekl in nakaznicami.

Borzna poročila.

Ljubljanska

'Kreditna banka' v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 30. marca 1906.

Založbeni papirji.	Denar	Blago
4% majevna renta	99.40	99.70
4% srebrna renta	99.40	99.60
4% avstrijska krona renta	99.60	99.80
4% zlata renta	117.45	117.65
4% ogrska krona	93.90	94.10
4% zlata	111.85	112.05
4% posojilo dežele Kranjske	99.50	101.00
4% posojila mesta Spljet	100.50	101.50
4% Zader	100.00	101.00
4% bosn.-herc. žel. pos. 1902	100.35	101.35
4% češka dež. banka k. o.	99.75	100.00
4% ž. o.	100.05	100.25
4% zast. pisma gal. d. hip. b.	100.35	101.35
4% pešt. kom. k. o. s 10% pr.	105.50	106.50
4% zast. pisma Innerst. hr.	100.20	101.20
4% ogr. cen. dež. hr.	100.00	100.25
4% hip. banke	100.00	100.45
4% obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	99.50	100.50
4% obl. češke ind. banke	100.50	101.50
4% prior. Trst-Poreč lok.	99.90	100.00
4% prior. dol. žel.	99.50	100.00
3% juž. žel. kup. 1/1 1/2	315.15	317.15
4% avstr. pos. za žel. p. o.	99.95	100.95

Srečke.	1860 1/2	1860 1/2
Srečke od 1. 1860 1/2	194.25	196.25
1864	286.50	287.50
tizske	157.75	159.75
som. kreditne I. emisije	287.50	297.50
II.	288.50	298.50
ogr. hip. banke	262.00	266.50
srbske a frs. 100.00	100.00	107.50
turške	151.00	152.00

Basilika	srečke	28.85	24.85
Kreditne	472.00	482.00	
Inomoške	78.00	84.00	
Krakovski	91.00	97.00	
Ljubljanske	59.00	66.80	
Avstr. rud. križa	49.50	51.50	
Ogr.	30.00	32.00	
Rudolfove	54.00	60.00	
Salcburške	71.00	76.00	
Dunajske kom.	523.50	533.50	

Delnice.	127.50	128.50
Južne železnice	127.50	128.50
Državne železnice	672.30	678.30
Avstr. ogrske bančne delnice	1637.00	1646.00
Avstr. kreditne banke	670.25	671.25
Ogrske	788.00	789.00
Zivnostenske	243.00	244.50
Premogokop v Mostu (Brüx)	645.00	648.00
Alpinske montan	538.00	539.00
Praške žel. ind. družbe	2645.00	2654.50
Rima-Murányi	536.50	537.50
Trbovljske premog. družbe	273.00	275.00
Avstr. orožne tovr. družbe	558.00	562.00
Češke sladkorne družbe	154.50	155.50

Valute.	11.33	11.37
C. kr. cekin	11.33	11.37
20 franki	19.13	19.16
20 marke	22.44	23.52
Severajns	23.98	24.06
Marke	117.45	117.65
Laški bankovci	95.80	96.00
Rublji	250.50	251.50
Dolarji	4.84	5.00

Tržne cene v Ljubljani

Tedensko poročilo

dne 31. marca.

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg	1.48	100 kg pšen. m. št. 0	28.70		
" II. v.	1.28	" " " " " " " "	1.28.30		
" III. v.	1.20	" " " " " " " "	2.27.70		
Telečje meso	1.28	" " " " " " " "	3.26.50		
Praščje » sveže »	1.40	" " " " " " " "	4.25.00		
" » prek. »	1.60	" " " " " " " "	5.23.20		
Kostrunovo meso	1.08	" " " " " " " "	6.21.30		
Kozljč	1.60	" " " " " " " "	7.19.70		
Jagnje	1.40	" " " " " " " "	8.13.60		
Maslo	2.40	" koruzne moke	18.00		
" surovo	2.20	" ajdove »	33.50		
Mast praščja	1.60				
Slanina sveža	1.52	Fižol, liter	28.00		
" » prekajena	1.60	Grah, »	32.00		
Salo	1.80	Leča, »	36.00		
		Kaša, »	22.00		
Jajca, štiri	20.00	Ričet, »	24.00		
Mleko, liter	16.00				
" posneto	16.00	Pšenica . . . 100 kg	17.00		
Smetana » sladka, lit.	1.70	" " " " " " " "	14.00		
" » kislja, »	1.70	Ječmen	15.00		
Med, kg	1.20	Oves	17.00		
Krompir, 100 kg	4.40	Ajda	14.00		
Piščanec	1.50	Proso, belo, »	18.00		
Gelob	60.00	" navadno »	17.00		
Raca	2.30	Koruzza	16.40		
Gos	6.00	" bosenska »	16.00		

Obleke, perilo

in vsaka vrsta **veznine** se izvršuje hitro, dobro in po nizkih cenah v **Sp. Šiški št. 148.** — Tu se tudi sprejmo 699 3—2

deklice

v **pouk v šivanju.** Zunaje dobé v hiši dobro postrežbo in stanovanje.

103 3—2

lšče se za pivovarno v mestu

= poslovodja. =

Reflektuje se le na povsem značajno, energično moč, ki je večša pivovarniške in knjigovodske delovrže, ki govori slovenski in nemški ter more položiti plači primerno varščino.

Plača po dogovoru.

Ponudbe do 10. aprila t. l. po šifro „A. + R.“ na upravništvo „Slovenca“.

706 3—2

Veliko zalogo absolutno zajamčenega

pristnega vina

priporočano opetovano od knezoškof. ordinarijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašna vina, ima

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Izborna kvaliteta; belo po 40, do 50 kron, sortirano najfinejše do 60 kron, postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. Izpod 56 litrov se ne oddaja; na debelo po dogovoru ceneje. Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega.

V zalogi je tudi **tropinsko žganje.** Za zadrage in večje množine **izjemne cene,** 2523 26—7

Za obilne naročbe se priporoča **Kmetijsko društvo v Vipavi.**

Dr. D. Reach

v bolnišnici sv. Roka v Budimpešti, je v vseh slučajih povračujočega se telesnega zaprtja in slabotnega želodčnega živčevja delovanja s presenetljivo ugodnim uspehom uporabljal (onufesapo ipuz)

želodčno tinkturo

Gabr. Piccolija, dvornega založnika Nj. Svetosti in lekarja v Ljubljani, Dunajska cesta.

1 steklenica velja 20 vin. in se vnanja naročila z obratno pošto 2371 izvršujejo. 1 5

Veliko presenečenje!

Nikdar v življenju več take prilike!

500 komadov

680 3—3 **Za gl. 1.95.**

1 prekrasno pozlačena precijska ura z verižico, natančno idoča, za kar se 3 leta jamči, 1 moderna svilena kravata za gospode, 3 komadi ff. žepnih robcev, 1 eleg. prstan za gospode s ponarejenim žlahtnim kamnom, 1 dulec (ustnik) za smotke iz jantarja, 1 elegantna damska broža, novost, 1 prekrasno žepno toaletno zrcalce, 1 usnjat mošnjiček za denar, 1 žepni nožek s pripravo, 1 par manjšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vsi iz 3 % duble zlata s patentiranim zaklepom, 1 par boutonov iz simili briljantov, zelo podobni, 3 šaljivi predmeti, ki vzbujajo pri mladih in starih veliko veselost, 20 predmetov, potrebnih za dopisovanje, in še čez 400 raznih predmetov, ki so v domačiji neobhodno potrebni. Vse skupaj z uro vred, ki je sama tega denarja, vredna velja samo gl. 1.95. Razpošilja proti poštnemu povzetju ali če se denar naprej pošlje.

Dunajska centr. razpošiljalna trdka
P. Lust, Krakov št. 565.

NB. Za neugajajoče se vrne denar.

V Recherjevi hiši na Rimski cesti 2 in v Hilšerjevih ulicah 5 se oddajo

stanovanja.

Na željo se tudi adaptirajo kot

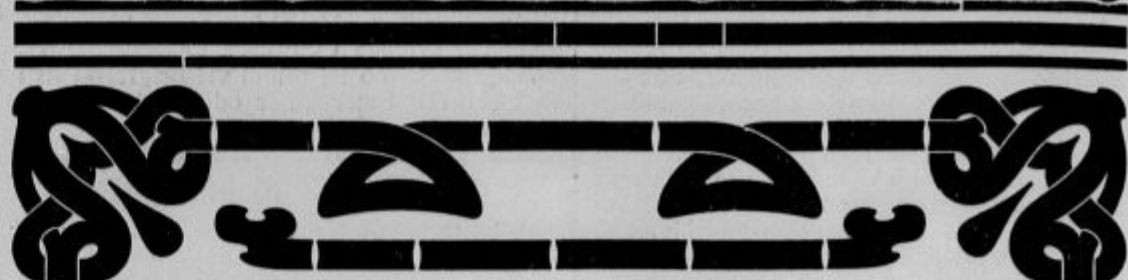
pisarne.

Poizve se ravnotam. 557 4—4

Divjih kostanjev,

rdeče in bele vrste, močnih debel, ima na prodaj kakih 100 komadov **Jožef Bizjak,** posestnik na Drževniku, št. 5. poleg Dobrove.

103 3—2

'Katoliška Bukvarna'

v Ljubljani

priporoča za praktično porabo naslednja priznana dela:

Maier-Bode, Der praktische Landwirt. Handbuch für Landwirte, Haustierbesitzer, Gärtner, Winzer. Mit vielen hundert Abbildungen und 18 Farbendrucktafeln. Vez. K 8.40.

Probst, dr. Georg, Handbuch der gesamten Landwirtschaft. Bearbeitet von Landestierzuchtinspektor dr. Attinger, Direktor Balster etc. etc. K 2.40.

Gaucher, Handbuch der Obstkultur. K 24.40.

Zürn, dr. Ernst, Der Erwerbs-Obstbau. Seine Förderung und praktische Ausführung durch Landwirte, Gärtner und Gartenfreunde. K 6.60.

Strupi, dr. Simon, Živinozdravništvo. Vez. K 4.10.

Zipperlen, Der illustrierte Haustierarzt, für Landwirte und Haustierbesitzer. Eine Darstellung der Gesundheitspflege der Haustiere, sowie eine Belehrung über das Aeussere, Geburtshilfe, Hufbeschlag u. s. w. und über die Krankheiten sämtlicher Haustiere. Zugleich ein Handbuch für Tierärzte und Hufschmiede. Vezano K 8.40.

Bleiweis vitez Trsteniški, dr. Janez, Nauk kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati. K 1.60.

Bleiweis vitez Trsteniški, dr. Janez, Nauk kako pomagati živini o porodu in kako po porodu ravnati s staro in mlado živino in ozdravljati poporodne bolezni. Vezano K 1.20.

Alfonsus, Alois, Allgemeines Lehrbuch der Bienenzucht mit 4 Tafeln und 354 Abbildungen. K 10.

Menotti dal Piaz, Handbuch des praktischen Weinbaues mit besonderer Berücksichtigung der Reconstruction von Weinärten. Mit 154 Abbildungen. K 6.60.

Zimmerer, Kräutersegen. Die Bedeutung unserer vorzüglichsten heimischen Heikräuter in Sitte, Sage, Geschichte und Volksglauben; ihr wirtschaftlicher und industrieller Nutzen und ihre praktische Verwendung als Hausmittel. Für die Jugend, das Volk und deren Freunde zur Belehrung einer religiössinnigen Naturanschauung. Mit 56 Pflanzen-Tafeln. Vezano K 9.60.

Kneipp-Reile, Das große Kneippbuch. Ein Volksbuch für Gesunde und Kranke. Samt vielen Abbildungen, Pflanzenatlas, Anatomie des Menschen etc. etc. XXIV + 1314 Seiten und 20 Pflanzentafeln. Vezano K 14.40.

Kneipp-Podgorc, Domači zdravnik. Vezano K 1.40.

Kohlmann, Kubiktabellen über runde, geschnittene und beschlagene Hölzer, berechnet nach Metermaß. Vezano K 4.50.

Kohlmann, Kubiktabellen über runde geschnittene und beschlagene Hölzer, berechnet nach Fußmaß. Vezano K 3.60.

Christ Lucas, Gartenbuch für Bürger und Landmann. Eine gemeinfaßliche Anleitung zur Anlage und Behandlung des Hausgartens und zur Kultur der Blumen, Gemüse, Obstbäume und Reben, einschließlich der Blumenzucht im Zimmer. 13. Auflage. Mit 276 Abbildungen. Vezano K 4.80.

Puhlmann's Handbuch der Homöopathischen Praxis. Anleitung zur klinischen Untersuchung Kranker und zu deren Behandlung nach homöopathischen und diätetischen Grundsätzen etc. Mit 142 in den Text gedruckten, zum Theil colorirten Abbildungen und 47 chromolithographirten Tafeln. Zweite Auflage. Vezano K 19.20.

